

www.ketab.ir

تفسیر
سر
تفسیر قرآن کریم

سرشناسه: جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۱۲-
 عنوان و پدیدآور: تسنیم: تفسیر قرآن کریم / مولف: آیت الله جوادی آملی؛ تحقیق و تنظیم: حجج اسلام
 آقایان محمد فراهانی، حسین اشرفی.
 مشخصات نشر: قم: اسراء، ۱۳۹۳.
 شابک: (جلد ۳۳) ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۳۹-۹۳-۰
 (دوره) ۹۷۸-۹۶۴-۵۹۸۴-۳۷-۱
 یادداشت: پشت جلد به انگلیسی: Javadi Amoli. Tasnim: commentary of the Noble Quran.
 یادداشت: فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
 یادداشت: ج. ۳۳ چاپ اول: ۱۳۹۳.
 یادداشت: کتابنامه.
 عنوان دیگر: تفسیر قرآن کریم
 موضوع: تفاسیر شیعه—قرن ۱۴.
 رده بندی کنگره: ۵۱۳۹۲:ت۹/ج۹/ BP ۹۸
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۷۹
 شماره کتابخانه ملی: ۷۸-۷۹۹۴۳/م

بخش پژوهشی قرآن و عترت

گروه تفسیر ترتیبی

- کتاب: تسنیم * تفسیر قرآن کریم، جلد سی و سوم
- مؤلف: آیت الله جوادی آملی (دامه ظله العالی)
- تحقیق و تنظیم: حجج اسلام محمد فراهانی، حسین اشرفی
- ویرایش و مقابله علمی: حجج اسلام سعید بندعلی و یاسر پور بافرانی
- تنظیم نهایی: حجج اسلام حکمن واعظی محمدی، علی اسلامی و حسین شفیعی
- ناشر: مرکز نشر اسراء
- حروف نگاری و صفحه آرایی: پژوهشگاه علوم و حیاتی معارج
- چاپخانه: مرکز چاپ اسراء
- نوبت چاپ: اول
- سال نشر: تابستان ۱۳۹۳ هـ. ش
- شابک (دوره): ۹۷۸-۹۶۴-۵۹۸۴-۳۷-۱
- شابک (جلد ۳۳): ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۳۹-۹۳-۰
- تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه
- قیمت: ۲۱۰۰۰۰ ریال

همه حقوق طبع محفوظ است

آدرس: قم، بلوار ۷۵ متری عمار یاسر، نبش خیابان قدوسی، بنیاد بین المللی علوم و حیاتی اسراء

تلفن: ۳۷۷۶۵۳۵۶ - ۳۷۷۶۵۳۵۷

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۱۱۸۲

پست الکترونیک: nashr@esraprint.com

<http://nashr.esra.ir>

فهرست موضوعات

آیه ۶۴

۳۳	گزیده تفسیر
۳۳	تفسیر
۳۳	مفردات
۳۳	تناسب آیات
۳۴	انحصار کفایت در خدا
۳۶	ویژگی کفایت الهی در این آیه
۳۷	اشارات و لطایف
۳۷	۱. تفاوت عنوان نبی و رسول
۳۷	۲. دلیل عطف ﴿مَنْ﴾ بر کاف ﴿حَسْبُكَ﴾
۳۹	۳. همراه نبودن چیزی با بسیط نامتناهی
۳۹	بحث روایی
۳۹	یگانه کفایت کننده انسان

آیه ۶۵

۴۱	گزیده تفسیر
۴۲	تفسیر
۴۲	مفردات

۴۳	تناسب آیات
۴۳	وجوب جهاد
۴۴	وجوب پایداری همراه شکیبایی در نبرد
۴۵	پیوند پایداری و شمار دشمن
۴۷	دو عامل اساسی پیروزی
۴۹	دلیل محرومیت کافران از دانش ژرف
۵۰	راز شهادت طلبی مؤمنان و مقاومت مشرکان
۵۲	اشارات و لطایف
۵۲	۱. چگونگی تحریض مؤمنان
۵۳	۲. امکان تنقیح مناط از آیه
۵۴	بحث روایی
۵۴	۱. چگونگی تحریض نبوی
۵۵	۲. کمی یاران امیر مؤمنان علیه السلام

آیه ۶۶

۵۶	گزیده تفسیر
۵۷	تفسیر
۵۷	مفردات
۵۸	تناسب آیات
۵۸	تخصیص نه نسخ
۵۸	ضعف فکری و فقاہتی
۶۰	پرتوانی در پرتو صبر و فقاہت
۶۰	متعلق قید «الآن»
۶۲	مراد از «إذن» در آیه
۶۲	گونه‌های معیت الهی
۶۳	اشارات و لطایف
۶۳	ویژگی‌های مؤمن و کافر جنگجو
۶۴	بحث روایی

۱. خاستگاه تخفیف حکم جهاد ۶۴
۲. مرز فرار از جنگ ۶۵

آیه ۶۷

- گزیده تفسیر ۶۶
- تفسیر ۶۷
- مفردات ۶۷
- تناسب آیات ۶۸
- حکم فراگیری از اسیرگیری ۶۸
- پیراستگی پیامبر ﷺ از نکوهش ۷۰
- حکم و معیار اسیرگیری در جنگ ۷۳
- نکوهش انگیزه دنیاگرایی ۷۵
- راز کاربرد عزت و حکمت ۷۶
- اشارات و لطایف ۷۷
- شبهه اسیر و فدیہ گیری ۷۷
- بحث روایی ۷۸
- شان نزول ۷۸

آیه ۶۸

- گزیده تفسیر ۸۰
- تفسیر ۸۰
- مفردات ۸۰
- تناسب آیات ۸۱
- مراد از «کُتِبَ» ۸۱
- چیستی و چرایی عذاب بزرگ ۸۶
- اشارات و لطایف ۸۷
- گونه‌های تعذیب ۸۷

آیه ۶۹

۸۸	گزیده تفسیر
۸۸	تفسیر
۸۸	مفردات
۸۹	تناسب آیات
۸۹	حلیّت بر پایه مغفرت و رحمت
۹۱	سازگاری حکم به حلیّت و تهدید به عذاب
۹۳	فرمان تقوای نظاهی
۹۳	چرایی پایان یافتن آیه به مغفرت و رحمت
۹۴	اشارات و لطایف
۹۴	فدیه‌گیری در برابر اسیران
۹۵	بحث روایی
۹۵	حلیّت غنایم ویژه نبی خاتم صلی الله علیه و آله

آیه ۷۰

۹۷	گزیده تفسیر
۹۸	تفسیر
۹۸	مفردات
۹۸	تناسب آیات
۹۸	اسیرگیری، راهکاری برای تربیت برتر
۱۰۰	چگونگی و چندگونگی علم الهی
۱۰۱	راز تکرار خیر
۱۰۱	قلمرو و چگونگی اینای خیر
۱۰۲	آمرزش اسیران
۱۰۳	اشارات و لطایف
۱۰۳	اصل آزادی و احکام برده‌داری
۱۰۴	بحث روایی

۱. شأن نزول ۱۰۴
۲. گردن‌بند زینب ۱۰۵
۳. برگرداندن مال بهتر از فدیة ۱۰۶

آیه ۷۱

- گزیده تفسیر ۱۰۷
- تفسیر ۱۰۷
- مفردات ۱۰۷
- تناسب آیات ۱۰۸
- رفتار کارشناسانه در موضوع خیانت ۱۰۸
- جیستی و جگونگی خیانت پیشین و پسین اسیران ۱۰۹
- اشارات و لطایف ۱۱۱
- اقسام خیانت اسیران ۱۱۱

آیه ۷۲

- گزیده تفسیر ۱۱۲
- تفسیر ۱۱۳
- مفردات ۱۱۳
- تناسب آیات ۱۱۳
- گونه‌های مؤمنان و ویژگی آنان ۱۱۴
- هجرت از مال و جان ۱۱۶
- جهاد با مال و جان ۱۱۶
- گونه‌های ولایت ۱۱۷
- بایستگی پای‌بندی به پیمان‌نامه‌ها ۱۱۹
- اشارات و لطایف ۱۲۰
۱. هجرت، فضیلتی فراموش نشدنی ۱۲۰
۲. اثر اسلام در ایجاد تحول باطنی مسلمانان ۱۲۲
۳. مهاجران پیشگام و پسگام ۱۲۴

۴. ارتباط اسمای الهی پایان آیه با محتوای آن ۱۲۵
- بحث روایی** ۱۲۶
۱. شأن نزول ۱۲۶
۲. ارث نبردن مؤمنان نامهاجر ۱۲۷
۳. مرزبندی مهاجران و انصار با دیگر مؤمنان ۱۲۸
۴. افتخار لقب سیدالشهداء برای حمزه علیه السلام ۱۲۸
۵. پای بندی به پیمان نامه ها ۱۲۹

آیه ۷۳

- گزیده تفسیر** ۱۳۲
- تفسیر** ۱۳۳
- مفردات ۱۳۳
- تناسب آیات ۱۳۳
- ممنوعیت برقراری پیوند ولایی با کافران ۱۳۳
- پیامد قانون گریزی ۱۳۴
- احتمالات در جمله شرطی و مراد از فتنه ۱۳۵
- اشارات و لطایف** ۱۳۶
- پیوند ولایی در جاهلیت ۱۳۶
- بحث روایی** ۱۳۸
- ارث نبردن نامسلمان از مسلمان ۱۳۸

آیه ۷۴

- گزیده تفسیر** ۱۴۰
- تفسیر** ۱۴۱
- تناسب آیات ۱۴۱
- تکراری نبودن آیه ۱۴۱
- راست قامتان میدان ایمان ۱۴۲
- احتمالاتی در معنای ﴿حَقًّا﴾ ۱۴۴

- ۱۴۴ پاداش ایمان حقیقی
- ۱۴۵ اشارات و لطایف
- ۱۴۵ برتری مهاجران بر انصار

آیه ۷۵

- ۱۴۷ گزیده تفسیر
- ۱۴۸ تفسیر
- ۱۴۸ مفردات
- ۱۴۸ تناسب آیات
- ۱۴۸ تفاوت منزلت مهاجران
- ۱۵۰ احتمالات درباره «مَنْ بَعْدَهُ»
- ۱۵۰ ارث‌بری انحصاری بستگان در کتاب الهی
- ۱۵۲ مراد از «کتاب»
- ۱۵۲ گستردگی علم الهی
- ۱۵۳ اشارات و لطایف
- ۱۵۳ موروثی نبودن امامت
- ۱۵۴ بحث روایی
- ۱۵۴ ۱. محور اولویت خویشاوندان
- ۱۵۵ ۲. تقدّم خویشاوندان بر ضامن جریره و معتق
- ۱۵۵ ۳. سلسله مراتب رحامت در حوزه امامت

عصاره و جمع‌بندی سوره «انفال»

- ۱۵۷ ۱. ویژگی‌های سوره‌های مکی و مدنی
- ۱۵۸ ۲. راهی برای محتواشناسی سوره‌ها
- ۱۶۱ ۳. ظهورات فعلی خدا در سوره «انفال»
- ۱۶۵ ۴. بیان افعال و احکام الهی
- ۱۶۷ ۵. اجلال ویژه از پیامبر اکرم ﷺ
- ۱۷۱ ۶. جامعیت سوره «انفال»

- ۱۷۲ ا. ایمان و آثار اخلاقی و عملی آن
- ۱۷۵ ب. مسائل معرفتی و تهذیب نفس
- ۱۷۷ ج. مسائل سیاسی و نظامی
- ۱۸۰ ۷. بالندگی دین اسلام

پیش گفتار سوره توبه

- ۱۸۵ نام‌ها و اوصاف سوره
- ۱۸۶ شمار آیات
- ۱۸۶ مکان و زمان نزول سوره
- ۱۸۷ خطوط کلی و عناصر مجوزی معارف سوره
- ۱۸۸ فضای نزول
- ۱۹۲ غرر آیات
- ۱۹۵ هدف سوره
- ۱۹۶ تأثیر متقابل فضای نزول و معارف سوره
- ۱۹۶ فضیلت فراگیری و تلاوت سوره
- ۱۹۹ تناسب سوره
- ۲۰۰ وجوهی درباره نیامدن «بسم الله» در آغاز سوره «توبه»
- ۲۰۲ نقد وجوه یاد شده
- ۲۰۳ نقد وجه یکم
- ۲۰۵ نقد وجه دوم
- ۲۰۵ نقد وجه سوم
- ۲۰۸ نقد وجه چهارم
- ۲۰۸ نقد وجه پنجم
- ۲۰۹ وجه مختار

آیه ۱

- ۲۱۱ گزیده تفسیر
- ۲۱۲ تفسیر

۲۱۲	مفردات
۲۱۲	احکام ولایی و سیاسی آیه
۲۱۴	اعلان برائت از مشرکان
۲۱۵	موارد جواز نقض پیمان
۲۱۷	اعلان برائت در مرحله انشا و اخبار
۲۱۷	اعراب و نقش ﴿براءة﴾
۲۱۹	اشارات و لطایف
۲۱۹	سنت الهی بودن برائت از مشرکان
۲۲۰	بحث روایی
۲۲۰	شان نزول

آیه ۲

۲۲۵	گزیده تفسیر
۲۲۶	تفسیر
۲۲۶	مفردات
۲۲۶	تناسب آیات
۲۲۶	رفتار محسنانه
۲۲۷	رحمت الهی در پوشش امهال
۲۲۷	مخاطبان آیه
۲۲۸	مراد از ﴿أربعة أشهر﴾
۲۲۹	ناتوانی و رسوایی کافران
۲۳۱	بحث روایی
۲۳۱	۱. ماه‌های سیاحت
۲۳۱	۲. چرایی ننوشتن گناه حاجی در چهار ماه

آیه ۳

۲۳۳	گزیده تفسیر
۲۳۵	تفسیر

۲۳۵	مفردات
۲۳۵	تناسب آیات
۲۳۵	اعلان برائت، نشان آزادگی مسلمانان
۲۳۷	فرق جوهری برائت با اذان
۲۳۸	زمان اعلان برائت و مراد از حج بزرگ‌تر
۲۴۰	برائت فقهی و حقوقی از مشرکان
۲۴۰	گونه‌های قرائت «رسوله» و وجه آن
۲۴۲	تبشیر و انذار مشرکان
۲۴۳	پاسداری از توحید ناب
۲۴۴	بحث روایی
۲۴۴	۱. امیر مؤمنان علی علیه السلام معیار تولی و تبری توحیدی
۲۴۴	۲. روز حج اکبر
۲۴۵	۳. اعلام بیزاری از سوی مشرکان

آیه ۴

۲۴۶	گزیده تفسیر
۲۴۷	تفسیر
۲۴۷	مفردات
۲۴۸	تناسب آیات
۲۴۸	استثنا از برائت و عذاب دنیایی
۲۴۹	عناصر چهارگانه درباره نقص و مظاهر مشرکان
۲۵۱	تقوای سیاسی در رعایت عهد
۲۵۲	اشارات و لطایف
۲۵۲	پشتیبانی یهودیان کاخ‌نشین از مشرکان

آیه ۵

۲۵۳	گزیده تفسیر
-----	-------------

۲۵۴.....	تفسیر
۲۵۴.....	مفردات
۲۵۵.....	تناسب آیات
۲۵۵.....	منطوق این آیه، مفهوم آیه دوم
۲۵۵.....	وجوب کشتار مشرکان و علت آن
۲۵۷.....	قتل، اسارت، محاصره و کمین چهار حکم فقهی
۲۵۹.....	راه نجات مشرکان
۲۶۰.....	اقامه نماز و پرداخت زکات، شرطهای کمال توبه
۲۶۲.....	بحث روایی
۲۶۲.....	سلب امنیت از مشرکان پس از مهلت چهار ماهه

آیه ۶

۲۶۴.....	گزیده تفسیر
۲۶۵.....	تفسیر
۲۶۵.....	مفردات
۲۶۶.....	تناسب آیات
۲۶۶.....	بررسی در امان بودن مشرکان پناهنده
۲۶۸.....	راز تقدیم «أحد»
۲۶۹.....	گستره وجوب پذیرش پناهندگی مشرکان
۲۷۱.....	حقیقی بودن شنیدن آیات الهی
۲۷۲.....	معنای «کلام الله»
۲۷۳.....	اندازه زمان پناهندگی
۲۷۴.....	تحقیق تا مرز یقین
۲۷۵.....	نادان بودن مشرکان
۲۷۶.....	منسوخ و متغیر نبودن آیه
۲۷۷.....	بحث روایی
۲۷۷.....	سفارش های نظامی سیاسی پیامبر ﷺ به مبارزان

آیه ۷

- گزیده تفسیر ۲۷۹
- تفسیر ۲۸۰
- مفردات ۲۸۰
- تناسب آیات ۲۸۰
- پیمان نداشتن مشرکان از نظر بقاء ۲۸۰
- استثنای مشرکان پیمان سپار ۲۸۱
- تقوای سیاسی و اجتماعی ۲۸۲
- بحث روایی ۲۸۳
- بی دینی پیمان شکن ۲۸۳

آیه ۸

- گزیده تفسیر ۲۸۴
- تفسیر ۲۸۵
- مفردات ۲۸۵
- علت تکرار «کیف» ۲۸۶
- بی حرمتی مشرکان به خویشان و هم پیمانان ۲۸۷
- نهادینه بودن عهد و ذمه در انسان ها ۲۸۸
- سخنان فریبنده مشرکان ۲۸۸
- نبود پشتوانه قلبی بر بیان و بنان مشرکان ۲۹۰
- ارضای زبانی و وفای عده ای در زمان عجز ۲۹۱
- گرفتاری بیشتر مشرکان به فسق انسانی ۲۹۱
- اشارات و لطایف ۲۹۲
- سربیزاری جستن خدا و پیغمبر ﷺ از مشرکان ۲۹۲

آیه ۹

- گزیده تفسیر ۲۹۷

تفسیر

۲۹۸.....	تفسیر
۲۹۸.....	مفردات
۲۹۸.....	تناسب آیات
۲۹۸.....	فروش آیات الهی با بهایی اندك
۳۰۰.....	اندك بودن دنیا در برابر آخرت
۳۰۲.....	فروشنندگان آیات الهی
۳۰۳.....	بازداشتن از راه خدا
۳۰۳.....	تعلیل به استمرار بدی عمل

آیه ۱۰

۳۰۵.....	گزیده تفسیر
۳۰۵.....	تفسیر
۳۰۵.....	مفردات
۳۰۶.....	تناسب آیات
۳۰۶.....	دشمنی اساسی مشرکان با اسلام
۳۰۸.....	خوی تجاوزگری مشرکان

آیه ۱۱

۳۰۹.....	گزیده تفسیر
۳۱۰.....	تفسیر
۳۱۰.....	مفردات
۳۱۰.....	تناسب آیات
۳۱۰.....	ترغیب مشرکان به ایمان
۳۱۲.....	برادری دینی مسلمانان با مشرکان نائب
۳۱۳.....	تفصیل و تعلیل احکام اسلامی
۳۱۶.....	چیستی تفصیل آیات
۳۱۷.....	اشارات و لطایف
۳۱۷.....	۱. ناسازگاری اختلاف قرائت متن با تفصیل آیات

۲. عقل، مایه وحدت و جهل، پایه اختلاف ۳۱۹

آیه ۱۲

گزیده تفسیر ۳۲۰

تفسیر ۳۲۱

مفردات ۳۲۱

تناسب آیات ۳۲۱

حرمت و قداست سوگند ۳۲۲

تبلیغ ضد دینی ۳۲۳

معیار قتال با مشرکان ۳۲۴

حقیقی نبودن عهد بستن مشرکان ۳۲۵

نهی پذیری مشرکان از شرك ۳۲۶

جنگ در حدّ ضرورت؛ نه ضراوت ۳۲۷

بحث روایی ۳۲۸

۱. پیمان شکنی اصحاب جمل ۳۲۸

۲. کافر بودن خرده گیر به دین ۳۲۸

۳. طلحه و زبیر پیشوایان کفر ۳۲۹

آیه ۱۳

گزیده تفسیر ۳۳۲

تفسیر ۳۳۳

مفردات ۳۳۳

تناسب آیات ۳۳۳

انکار تویحی ۳۳۵

ایجاد انگیزه رزمی ۳۳۵

توطئه تبعید رسول الله ﷺ ۳۳۶

توحید در خشیت ۳۳۷

تحريك عواطف ایمانی ۳۳۹

تفسیر تسنیم

آیات ۱۴ و ۱۵

۳۴۰.....	گزیده تفسیر
۳۴۱.....	تفسیر
۳۴۱.....	مفردات
۳۴۱.....	تناسب آیات
۳۴۲.....	پیامدهای پنج گانه مبارزه با مشرکان
۳۴۴.....	احتقاف توبه عبد به دو توبه
۳۴۵.....	لطف و مشیت حکیمانه خدا
۳۴۶.....	اشارات و لطایف
۳۴۶.....	۱. معیار اسناد افعال به خدای سبحان
۳۴۸.....	۲. نظر اشاعره و معتزله در اسناد فعل به خدا
۳۴۹.....	أ. نقد نظر اشاعره
۳۵۱.....	ب. نقد نظر معتزله
۳۵۳.....	۳. تفاوت و شباهت مادیگرایان با اشاعره در اثبات جبر
۳۵۶.....	۴. اسناد کار مؤمنان به خدا براساس مقام مظهریت
۳۵۷.....	۵. اسناد کار مؤمنان به خدا براساس مقام خلافت

آیه ۱۶

۳۶۰.....	گزیده تفسیر
۳۶۱.....	تفسیر
۳۶۱.....	مفردات
۳۶۱.....	تناسب آیات
۳۶۱.....	امتحان با ابزار جهاد و ترك رابطه سَرّی با دشمنان
۳۶۳.....	تولّی و تبرّی از مصادیق بارز طاعت
۳۶۳.....	تعبیر از نبود شیء به «معلوم خدا نبودن آن»
۳۶۵.....	شرط جواز ارتباط با بیگانگان
۳۶۶.....	راز تکرار «لا»

- ۳۶۷..... راز استقلال نام رسول اکرم ﷺ و جدایی نام مؤمنان
- ۳۶۸..... دفع پنداری باطل
- ۳۶۹..... بحث روایی
- ۳۶۹..... ائمه علیهم السلام مصداق «ولائج»

آیه ۱۷

- ۳۷۰..... گزیده تفسیر
- ۳۷۱..... تفسیر
- ۳۷۱..... مفردات
- ۳۷۲..... سلب حق عمران و تعمیر مساجد از مشرکان
- ۳۷۳..... بازداشت مشرکان از هرگونه تعمیر هر مسجدی
- ۳۷۵..... شهادت زبانی و عملی
- ۳۷۶..... دلیل سلب حق تعمیر و عمارت مساجد از مشرکان
- ۳۷۸..... راز تقدیم «فی النار» بر «خلدون»
- ۳۷۹..... اشارات و لطایف
- ۳۷۹..... پیشوای عمران‌ها و بهترین تعمیر مساجد
- ۳۷۹..... بحث روایی
- ۳۷۹..... شأن نزول

آیه ۱۸

- ۳۸۱..... گزیده تفسیر
- ۳۸۱..... تفسیر
- ۳۸۱..... تناسب آیات
- ۳۸۲..... پنج ویژگی آبادکنندگان مساجد
- ۳۸۳..... مصداق عنوان «مَسْجِدَ اللَّهِ»
- ۳۸۳..... تناسب شرط با مشروط
- ۳۸۴..... ضرورت خشیت موحدانه عمران مساجد
- ۳۸۵..... شرط حکمی بودن خشیت موحدانه

- ۳۸۶..... اقتضایی بودن اوصاف پنج گانه.....
- ۳۸۷..... اشارات و لطایف.....
- ۳۸۷..... ۱. ضرورت ممانعت از هرگونه تخریب ظاهری و باطنی مسجد.....
- ۳۸۸..... ۲. فرق مسجد با اماکن مقدّس دیگر.....

آیه ۱۹

- ۳۹۰..... گزیده تفسیر.....
- ۳۹۱..... تفسیر.....
- ۳۹۱..... مفردات.....
- ۳۹۱..... سنجش سقایت و عمارت با ایمان و جهاد در راه خدا.....
- ۳۹۲..... سنجش میان اعمال یا عاملان.....
- ۳۹۴..... داوری میان سقایت و عمارت با ایمان و جهاد از مناظر گوناگون.....
- ۳۹۵..... فرق عاملان.....
- ۳۹۶..... اشارات و لطایف.....
- ۳۹۶..... مقام عند اللهی.....
- ۳۹۷..... بحث روایی.....
- ۳۹۷..... شأن نزول و منزلت علی علیه السلام.....

آیه ۲۰

- ۴۰۰..... گزیده تفسیر.....
- ۴۰۰..... تفسیر.....
- ۴۰۰..... تناسب آیات.....
- ۴۰۱..... جهاد با مال و جان.....
- ۴۰۲..... اختلاف درجات مؤمنان.....

آیات ۲۱ و ۲۲

- ۴۰۵..... گزیده تفسیر.....
- ۴۰۵..... تفسیر.....

۴۰۵		مفردات
۴۰۵		تناسب آیات
۴۰۶		تبشیر پیوسته الهی
۴۰۷		اضافه تشریفی
۴۰۸		قوس صعودی یا نزولی تبشیر آیه مورد بحث
۴۰۹		تفسیر فخر رازی از رحمت و رضوان الهی
۴۱۰		خلود نعمت و منعم
۴۱۱		اشارات و لطایف
۴۱۱		تفاوت مراتب بشارت یافتگان

آیه ۲۳

۴۱۳		گزیده تفسیر
۴۱۳		تفسیر
۴۱۳		مفردات
۴۱۴		نهی از پذیرش ولایت پدر و برادر کافر
۴۱۶		ظالم بودن پیروی کنندگان از ولایت پدر و برادر کافر

آیه ۲۴

۴۱۷		گزیده تفسیر
۴۱۸		تفسیر
۴۱۸		مفردات
۴۱۹		محبوب‌های غیر الهی در آیه
۴۱۹		۱. بستگان نسبی و سببی
۴۲۰		۲ و ۳. اموال و تجارت مالی
۴۲۱		۴. مسکن
۴۲۱		برتری دادن اعتقادی و عملی محبت خدا و رسول
۴۲۴		تهدید به عذاب الهی
۴۲۴		محرومیت فاسق از هدایت پاداشی

فهرست
موضوعات

- ۴۲۶..... اشارات و لطایف
- ۴۲۶..... ۱. نشان ایمان کامل
- ۴۲۷..... ۲. سرنوشت عوض و معوض در داد و ستد الهی و شیطانی
- ۴۲۸..... ۳. ملازمت وابستگی به غیر خدا با شرك اعتقادی یا عملی
- ۴۳۰..... بحث روایی
- ۴۳۰..... شأن نزول

آیه ۲۵

- ۴۳۲..... گزیده تفسیر
- ۴۳۳..... تفسیر
- ۴۳۳..... مفردات
- ۴۳۳..... سنت نصرت الهی
- ۴۳۵..... مراد از ﴿مَواطِن﴾
- ۴۳۵..... اضافه شدن «یوم» به غیر زمان
- ۴۳۵..... غرور فراوانی جمعیت
- ۴۳۶..... غفلت‌های غرورزای رزمندگان حنین
- ۴۳۷..... مراد از تنگ شدن زمین
- ۴۳۸..... نقض تعهد عدم فرار
- ۴۳۹..... اشارات و لطایف
- ۴۳۹..... ۱. شرط بهره‌مندی از نصرت الهی و پیروزی
- ۴۴۱..... ۲. خاستگاه و خطر تکیه بر غیر خدا
- ۴۴۲..... بحث روایی
- ۴۴۲..... تبیین مصداق «کثیر»

آیات ۲۶ و ۲۷

- ۴۴۵..... گزیده تفسیر
- ۴۴۵..... تفسیر
- ۴۴۵..... مفردات

- ۴۴۶ تناسب آیات
- ۴۴۶ نزول سکینه الهی بر رسول خدا ﷺ و مؤمنان
- ۴۴۷ تفاوت دو سکینه
- ۴۴۷ ستاد ناپیدا
- ۴۴۸ معذب حقیقی
- ۴۴۹ رحمت گسترده الهی
- ۴۴۹ اشارات و لطایف
- ۴۴۹ ۱. استناد ناتمام جبرگرایان به آیه
- ۴۵۰ ۲. سکینت یا ناآرامی نفس هنگام توفان هوس و خودخواهی

آیه ۲۸

- ۴۵۱ گزیده تفسیر
- ۴۵۱ تفسیر
- ۴۵۱ مفردات
- ۴۵۲ تناسب آیات
- ۴۵۳ خروج اهل کتاب از حکم آیه
- ۴۵۵ تبیین نجاست مشرکان
- ۴۵۹ محدوده ممنوع برای مشرکان
- ۴۶۲ قطع رابطه سیاسی با مشرکان
- ۴۶۲ ترس از فقر و وعده به بی‌نیازی
- ۴۶۴ حکیمانه بودن احکام

آیه ۲۹

- ۴۶۶ گزیده تفسیر
- ۴۶۶ تفسیر
- ۴۶۶ مفردات
- ۴۶۷ تناسب آیات
- ۴۶۸ علت حکم قتال با اهل کتاب

- ۴۶۸ راز نفی ایمان به خدا و معاد از اهل کتاب
- ۴۷۰ یادکرد التزامی و صریح از نبوت
- ۴۷۱ احتمالات در ﴿وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ﴾
- ۴۷۴ تدبیر نداشتن اهل کتاب به دین حق
- ۴۷۵ بیانیه بودن ﴿من﴾
- ۴۷۵ اختصاص اوصاف در آیه به اهل کتاب
- ۴۷۶ پرداخت جزیه
- ۴۷۷ چگونگی پرداخت جزیه
- ۴۸۰ اشارات و لطایف
- ۴۸۰ ۱. جدایی ناپذیری قرآن از سنت معصومان علیهم السلام
- ۴۸۱ ۲. عدم اختصاص حکم پرداخت جزیه به زمانی معین
- ۴۸۱ ۳. شبهه ابن راوندی و جواب آن
- ۴۸۲ بحث روایی
- ۴۸۲ ۱. شأن نزول
- ۴۸۳ ۲. به شمار آمدن مجوس از اهل کتاب
- ۴۸۴ ۳. معاف شدگان از پرداخت جزیه
- ۴۸۵ ۴. متعلق جزیه و مقدار آن

آیه ۳۰

- ۴۸۸ گزیده تفسیر
- ۴۸۹ تفسیر
- ۴۸۹ مفردات
- ۴۸۹ تناسب آیات
- ۴۸۹ راز یادکرد یهودیان و مسیحیان با اسم ظاهر
- ۴۹۰ اسناد شرك به همه یهود و نصارا
- ۴۹۱ نبوت تشریفی و تجسمی
- ۴۹۶ موافقت گفته زبانی کفرآمیز اهل کتاب با پذیرفته قلبی شان
- ۴۹۸ راز آوردن کلمه «آفواه» در کنار «قول»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- مصدق ﴿الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ﴾ ۴۹۸
 نفرین الهی درباره مشرکان ۵۰۱
بحث روایی ۵۰۳
 ۱. احتجاج پیغمبر ﷺ با علمای ادیان خمسہ ۵۰۳
 ۲. معنای نبود «ابن الله» در علم الهی ۵۱۳
 ۳. شدت غضب الهی بر یهود و نصارا و آزاردهندگان پیغمبر ﷺ ۵۱۴
 ۴. تأثر عالم تکوین از سخنان شرك آلود ۵۱۴

آیه ۳۱

- گزیده تفسیر** ۵۱۶
تفسیر ۵۱۷
 مفردات ۵۱۷
 تناسب آیات ۵۱۷
 نظام ارباب و رعیتی در اهل کتاب ۵۱۷
 راز جدا آوردن نام مسیح علیه السلام ۵۲۰
 راز اضافه و اسناد مسیح به مریم علیها السلام ۵۲۱
 دستور توحید به اهل کتاب ۵۲۱
 تنزیه الهی از شرك ۵۲۲
اشارات و لطایف ۵۲۳
 ۱. تفاوت مقلدان اخبار و رهبان با اطاعت کنندگان از شیطان ۵۲۳
 ۲. داوری نامحققانه میان قرآن و روایات ۵۲۳
بحث روایی ۵۲۴
 معنای اتخاذ اخبار و رهبان به ربوبیت ۵۲۴

آیه ۳۲

- گزیده تفسیر** ۵۲۷
تفسیر ۵۲۷
 مفردات ۵۲۷

- انگیزه خاموش کردن چراغ الهی ۵۲۸
- مراد از «نور الله» ۵۲۹
- امتناع الهی ۵۳۱
- اتمام عملی و عینی ۵۳۱
- روشنایی همیشگی نور خدا و اكمال و اتمام آن ۵۳۲
- عدم تأثیر ناخشنودی کافران ۵۳۲
- بحث روایی ۵۳۳
- ترفندهایی با فرجام برای اطفای نور فراگیر الهی ۵۳۳

آیه ۳۳

- گزیده تفسیر ۵۳۶
- تفسیر ۵۳۶
- تناسب آیات ۵۳۶
- هدف نهایی ارسال رسول خاتم صلی الله علیه و آله با دین حق ۵۳۷
- مقدمات پیروزی دین حق بر دیگر ادیان ۵۳۸
- بی تأثیری ناخشنودی مشرکان در غلبه دین حق بر دیگر ادیان ۵۴۱
- بحث روایی ۵۴۲
- فرجام نظام آفرینش ۵۴۲

آیه ۳۴

- گزیده تفسیر ۵۴۵
- تفسیر ۵۴۶
- مفردات ۵۴۶
- انحراف فکری و تبهکاری احبار و رهبان ۵۴۶
- مفهوم داشتن عنوان «کثیر» ۵۴۸
- «اکل» به معنای مطلق تصرفات ۵۵۰
- برخی مصادیق اکل مال به باطل ۵۵۱
- پیامد عملکرد بد احبار و رهبان ۵۵۲

- متکاثران زراندوز ۵۵۳
- مرجع ضمیر فاعلی در ﴿لَا يُنْفِقُونَهَا﴾ ۵۵۴
- مرجع ضمیر مفعولی در ﴿لَا يُنْفِقُونَهَا﴾ ۵۵۵
- حکم اکتناز ۵۵۶
- گونه‌های انفاق ۵۵۸
- عدم اختصاص ذیل آیه به اهل کتاب ۵۵۹
- اشارات و لطایف ۵۶۰
۱. ظهور تفکر وهابیت در المنار ۵۶۰
۲. جهالت و سقاهاست اخبار و رهبان ۵۶۱
- بحث روایی ۵۶۲
۱. حکم کنز در عصر ظهور حضرت حجت (عج) ۵۶۲
۲. معیار کنز به لحاظ حکم اولی ۵۶۲
۳. دعوت پیغمبر (ص) به حفظ اقتصاد ۵۶۳
۴. عدم تحریف به نقصان در قرآن ۵۶۴
۵. احتجاج ابوذر با عثمان ۵۶۶

آیه ۳۵

- گزیده تفسیر ۵۷۲
- تفسیر ۵۷۳
- مفردات ۵۷۳
- گداخته شدن اموال زراندوزان ۵۷۳
- تعذیب مال اندوزان ۵۷۴
- نکاتی درباره تعذیب آخرتی زراندوزان ۵۷۶
- اشارات و لطایف ۵۸۱
- تجسم اعمال در قیامت ۵۸۱
- بحث روایی ۵۸۲
۱. عدم اختصاص مجازات آخرت به کنز طلا و نقره ۵۸۲
۲. کیفیت داغ زدن در قیامت ۵۸۳

آیه ۳۶

۵۸۵.....	گزیده تفسیر
۵۸۶.....	تفسیر
۵۸۶.....	مفردات
۵۸۶.....	تناسب آیات
۵۸۷.....	تثبیت و تأکید دوازده گانگی ماه های قمری
۵۸۸.....	ناظر بودن آیه به ماه های قمری
۵۹۱.....	تشریع حرمت ماه های چهارگانه
۵۹۲.....	ثبات ماه های حرام
۵۹۳.....	مرجع ضمیر ﴿فِيهِنَّ﴾
۵۹۴.....	تبیین معنای ظلم به خویشان
۵۹۸.....	وجوب دفاع در همه زمان ها و سرزمین ها
۵۹۹.....	معیت خاص خدا با مجاهدان متقی
۶۰۰.....	اشارات و لطایف
۶۰۰.....	۱. تفاوت زمان ها و مکان ها
۶۰۳.....	۲. ادعای ربوبیت انسان گنهگار
۶۰۶.....	۳. راز تشریع احکام براساس ماه های قمری
۶۰۷.....	بحث روایی
۶۰۷.....	۱. تعیین مصداق ماه رجب
۶۰۸.....	۲. علت حرمت ماه های حرام
۶۰۸.....	۳. راز نامگذاری ماه رجب به اَصَمّ و اَصَبّ
۶۰۹.....	۴. فضیلت روزه در ماه حرام
۶۱۱.....	۵. غَرّة ماه های سال قمری
۶۱۲.....	۶. تفسیر باطنی آیه

آیه ۳۷

۶۱۶.....	گزیده تفسیر
----------	-------------

تفسیر	۶۱۷.....
مفردات	۶۱۷.....
تناسب آیات	۶۱۷.....
تأخیر و تغییر ماه‌های حرام بر پایه امیال نفسانی	۶۱۸.....
نسیء، ماهه فزونی کفر	۶۲۰.....
متولیان نسیء	۶۲۲.....
دو گناه و بدعت تحلیل و تحریم	۶۲۳.....
تزئین عمل زشت انشاء	۶۲۴.....
عدم هدایت تکوینی کافران	۶۲۶.....
بحث روایی	۶۲۷.....
تفسیر مصداقی آیه	۶۲۷.....

فهرست‌ها

فهرست آیات	۶۳۱.....
فهرست روایات	۶۵۵.....
فهرست اشعار	۶۶۳.....
فهرست اعلام	۶۶۴.....
فهرست کتب	۶۷۲.....
فهرست منابع	۶۷۸.....